

Пясняр сялянскай долі

Мая Радзіма — Беларусь
4 клас

МЭТА: даць вучням уяўленне пра становішча прыгонных сялян, пазнаёміць іх з абаронцам працоўнага люду — беларускім паэтам XIX ст. Францішкам Багушэвічам.

ЗАДАЧЫ:

- паказаць, як адбылося заняволенне беларускіх сялян, а затым адмена заняволення, у выніку чаго ў сялян адабралі зямлю; пазнаёміць з жыццёвым шляхам Францішка Багушэвіча;
- развіваць уменне выдзяляць галоўнае ў вывучаемым матэрыяле, сцісла фармуляваць сваю думку;
- выходзіць шануюныя адносіны да зямлі як адзінай і галоўнай крыніцы жыццезабеспячэння чалавечага грамадства і павагу да селяніна.

Проверка домашнего задания

Заданне 1 (**3 балы**).

Растлумачыць паняцці.

Каманда 1:

- **Культура**
- **Мнагабожжа**
- **Манах**

Каманда 2:

- **Хрысціянства**
- **Манастыр**
- **Асветнікі**

Заданне 2 (**2 балы**).

Злучыць стрэлкамі звязаныя паміж сабой паняцці.

Праваслаўныя касцёл
Католікі царква

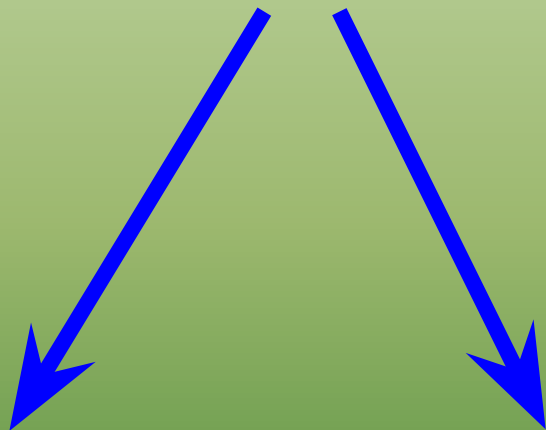
```
graph TD; A[Праваслаўныя] --> B[касцёл]; C[Католікі] --> D[царква];
```

Татары сінагога
Яўрэі мячэць

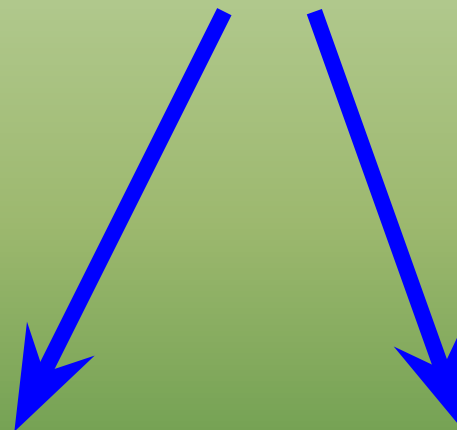
```
graph TD; E[Татары] --> F[мячэць]; G[Яўрэі] --> H[сінагога];
```

Заданне 3 (**3 балы**).
Дапоўніць схему.

Мнагабожжа

Хрысціянства

Заданне 4 (**3 балы**).

Запоўніць крыжаванку.

Каманда 1

1. Вера ў многіх багоў.
2. Бог гromу і маланкі.
3. Бог Сонца.

Заданне 4 (**3 балы**).

Запоўніць крыжаванку.

Каманда 2

2

І
і
с
у

3

Х
р
ы
с
т
в
а

1

х р ы с ц і а н с т в а

т
о
с

1. Адна з вер ў адзінага бога.
2. Першае слова імені бога.
3. Другое слова імені бога.

Заданне 5 (3 балы).

Запоўніць табліцу.

Праваслаўныя царква	Католікі касцёл
Татары мячэць	Яўрэі сінагога
Бог Сонца Дажбог	Бог гromу і маланкі Пярун
Першы манастыр ? заснаваны Рагнедай каля Ізяслаўля	Першая школа ? Ізяслаў паклапаціўся аб адкрыцці ў Полацку
Галоўны сабор Полацка Сафійскі сабор	Царква, пабудаваная пры жыцці Е. Полацкай Спаса-Ефрасіннейская царква

*Чаму пасля адмен
прыгоннага прав
сяляне абураліся*

Растлумачыць паняцці	Ведаю	Не ведаю
Селянін		
Пан		
Прыгонныя сяляне		
Абавязкі-павіннасці		
Заняволенне сялян		

Памятка

Складанне простага плана

1. Падрыхтуй сшытак для работы.
2. Запішы назву тэмы, від работы (план).
3. Уважліва прачытай матэрыял абзаца.
4. Вылучы ў прачытаным галоўную думку.
5. Як мага больш коратка яе сфармулюй.
6. Абазнач лічбай і запішы ў сшытак.

Прыгонны селянін за працай

Бедны селянін

Багаты селянін

Суд у часы «Рускай праўды»

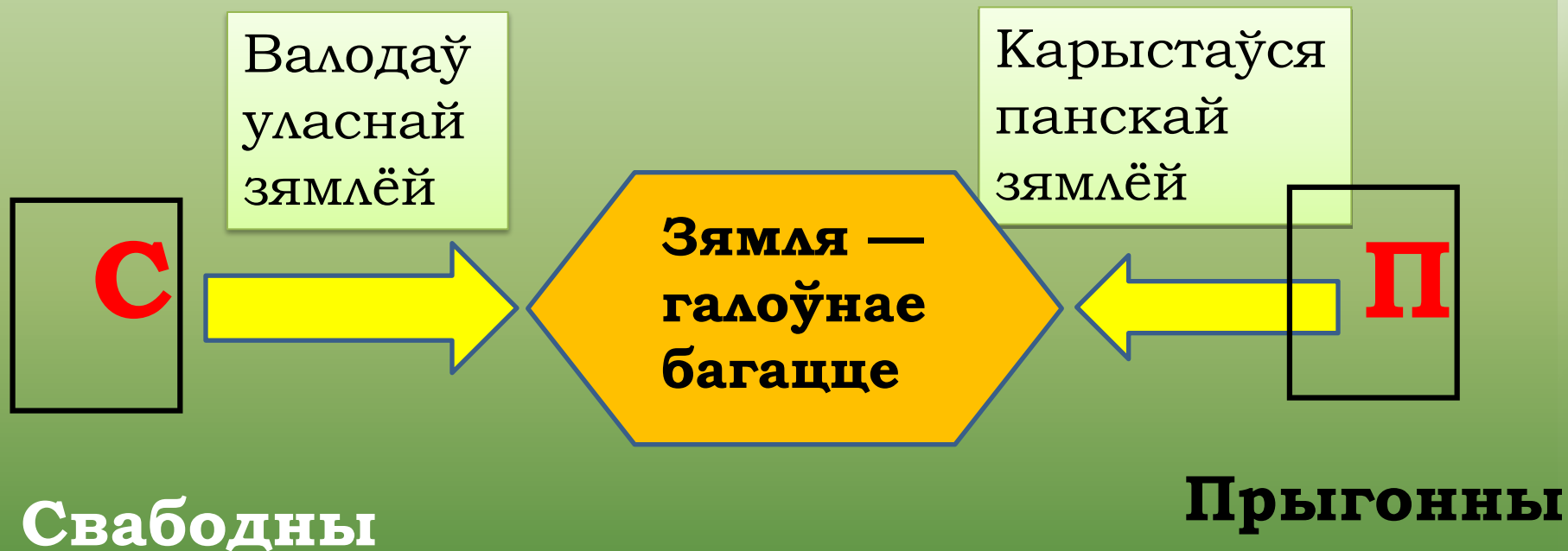
Паны

Прыгонны — гэта поўнаасцю
заняволены селянін.

Заняволены — паўзбаўлены
былой волі.

Схема

План

1. Заняволенне сялян.

Імператар Аляксандр ІІ

Імператарскі **Маніфест** ад **19 лютага 1861 г.**
адмяніў заняволенне сялян.

План

1. Заняволенне сялян.
2. Адмена заняволення (1861 г.).

**Францішак Багушэвіч
1840—1900 гг.**

План

1. Заняволенне сялян.
2. Адмена заняволення (1861 г.).
3. Францішак Багушэвіч (1840—1900 гг.) — абаронца сялян.

DUDKA
BIAŁARUSKAJA

MACIEJA BURACZKA.

KRAKÓW.
DRUKAWAU SWAIM KOSZTAM WŁ. L. ANCZYC I S^{KA},
1891.

Зборнік вершаў «Дудка беларуская»

План

1. Заняволенне сялян.
2. Адмена заняволення (1861 г.).
3. Францішак Багушэвіч (1840—1900 гг.) — абаронца сялян.
4. Не пакідайце ж мовы нашай беларускай...

Валун каля дома паэта з надпісам:
«Памяці Мацея Бурачка».

Дом-музей Францішка Багушэвіча ў Кушлянах

Фальварак Кушляны ў Смаргонскім раёне, дзе правёў апошнія гады жыцця паэт Францішак Багушэвіч.

У музеі Ф. Багушэвіча

Не пакідайце ж нашай
мовы беларускай, каб
не умерлі!
Францішак Багушэвіч

План

1. Заняволенне сялян.
2. Адмена заняволення (1861 г.).
3. Францішак Багушэвіч (1840—1900 гг.) — абаронца сялян.
4. Не пакідайце ж мовы нашай беларускай...
5. Францішак Багушэвіч — слаўны нашчадак Ф. Скарыны.

Чаму пасля адмені прыгоннага права сяляне абураліся?

Абурэнне было выклікана адказам імператара, які падпісаў Маніфест, даць сялянам зямлю; яны яе павінны былі выкупіць за вельмі вялікія грошы.